

Αθήναι τῆ 12ῃ Φεβρουαρίου 1962

Ἄξιότιμε

Γνωρίζετε ἴσως ὅτι τὸ τρέχον ἔτος εἶναι τὸ 100ον ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ διακεκριμένου Κρητὸς λογογράφου Ἰωάννου Δ. Κονδυλάκη καὶ ὅτι ἔχει συσταθεὶ μεγάλη Ἐπιτροπὴ ἑορτασμοῦ τῆς Ἐκατονταετηρίδος αὐτῆς.

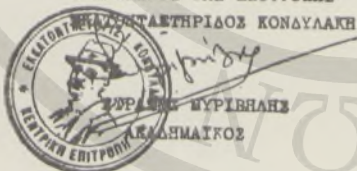
Πιστεύοντες ὅτι ἡ κυριώτερα καὶ πλέον χρήσιμος ἐκδήλωσις πρὸς διατήρησιν τῆς μνήμης τοῦ ἀειμνήστου Κονδυλάκη, ὅθι ἦτο ἡ ἔκδοσις τῶν "ΑΠΑΝΤΩΝ" του, ἀναθέσαμεν τὴν σοβαρὴν αὐτὴν ἔργασίαν εἰς τὸν ἐκδοτικὸν οἶκον "ἨΛΛΩΝ", διευθυνόμενον ἀπὸ τῶν Κορησῶν ἐπιστημόνων Ἀφῶν Φραγκάκη, ὁ ὅποιος ἀπεκροκρινόμενος πέραν τῶν προσδοκιῶν μας εἰς τὸ ἔργον του, ἐξέδωκεν ἡθὴ καὶ ἔχει συγκεντρώσει πρὸς ἔκδοσιν πλεῖστα γνωστὰ καὶ ἄγνωστα λογοτεχνικά, λογογραφικά, καὶ ἱστορικά κείμενά του.

Μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι τὰ ἅπαντα τοῦ ΔΙΑΒΑΘΗ ὅθι εἶναι λαμπρὸν λογοτεχνικὸν ἀποκείμενον διὰ κάθε βιβλιοθήκην καὶ ὅτι οἱ κεκαλυμμένοι ἄνθρωποι ἔχοντες καθήκον νὰ ὑποστηρίζωμεν ἀνεκλόγητους προσαυτείας, οἷς ἀπευθύνομεν θερμότητην παράκλησιν καὶ σύστασιν, ὅπως ἐγγραφῆτε συνδρομητὰ διὰ τοὺς ἑπτὰ (7) ἐκδοθησομένους τόμους καὶ ἐκ τῶν ὁσίων οἱ τρεῖς ὅθι οἱ παραδοσοὺν ἀμέσως.

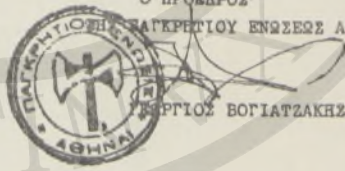
Παρακαλοῦμεν νὰ ἔχητε ἀπ' ὅσιν σας ὅτι ἐλάβομεν ἀπόψεσιν τοῦ ἐκδοτοῦ ὅτι ὁδὸν καθόσον σημαντικὴν ἐκπτώσιν τῆς τιμῆς εἰς ἡμᾶς, ὅπου ὁδὸ ὅθι ἦτο χρήσιμον καὶ διευκόλυνον εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ἔργου.

Μὲ τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μας.-

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΠΑΡΕΛΗΘΥ ΕΝΩΣΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΡΗΤΑΣ

Κατ' ἐντολήν τοῦ Συλλόγου Βιανιτῶν «ὁ Διαβάτης» ἀναλάβαμε τὴν ἐκδοσὴν τῶν «Ἀπάντων» τοῦ Ἰωάννου Κονδυλάκη.

Ἔως τώρα ἐπιστεύετο πὼς τὰ ὀλίγα ἐκδοθέντα εἰς τὸ παρελθὸν ἔργα του ἀποτελοῦσαν τὰ «Ἀπαντά» του. Ἐκ τῆς μελέτης ὅμως προέκυψε ὅτι τὸ ἔργο τοῦ Κονδυλάκη δὲν εἶναι μόνο τὸ γνωστὸν ἐκ τῶν ἐκδοθέντων βιβλίων.

Ὁ Κονδυλάκης ἕως τώρα ἐφημιζετο ὡς λογοτέχνης καὶ χρονογράφος. Μὲ τὸ νὰ εἶναι ἐγκατεσπαρμένο τὸ ἔργο του ξεχάστηκαν ἄλλοι τομῆς τῆς δραστηριότητός του. Γνωρίζομε πὼς ἦταν δημοσιογράφος· τί ὅμως ἔκαμε στὸν τομέα αὐτὸ δὲν ἦταν καὶ πολὺ γνωστὸ. Γνωρίζομε ὅτι ἀπὸ τὰ θέματα ποὺ τὸν ἀπασχολοῦσαν ἦσαν ἡ Ἱστορία, Γεωγραφία, Κοινωνιολογία, Λαογραφία. Οἱ ἐργασίες του στρέφονται γύρω στὴν Κρήτη. Γιατί; Μόνο ἡ Κρήτη τὸν ἐνδιαφέρει καὶ τὸν ἐμπνέει; Ὅχι, ἔχουμε ἀποδείξεις πὼς αὐτὸ δὲν συνέβαινε.

Ὅμως ἡ Κρήτη ἦταν ὑπόδουλος καὶ ἀγωνιζόταν γιὰ ἐθνικὴ ἀποκατάσταση. Ἡ μία ἐπανάσταση διεδέχετο τὴν ἄλλη. Ὁ Κονδυλάκης γεννήθηκε σ' αὐτὴ τὴν ἀτμόσφαιρα· τὸ 66 τὸν ὄρθηκε νήπιο τεσσάρων χρονῶν. Μεγαλώνοντας σὲ τέτοια περίοδο τῆς Κρήτης, πατισμένος μὲ τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη, δὲν εἶναι παράξενο πὼς ἐξελίχτηκε σ' ἓνα μεγάλο ἀγωνιστὴ. Ἀγωνιστὴ τοῦ τουφεκιοῦ κι' ἀγωνιστὴ τῆς πέννας.

Τὸ πρῶτο δείγμα τοῦ δημοσιογραφικοῦ δαιμονίου του εἶναι μία σειρά ἀρθρῶν ποὺ δημοσιεύονται στὴν ἐφημ. τῶν Ἀθηνῶν «ΕΦΗΜΕΡΙΣ», Ἰούλιος 1889, μὲ τὸν τίτλο «Ἡμέραι κινδύνων καὶ φόβων». (Περιελήφθη ἤδη στὸν Α' τόμο τῶν «Ἀπάντων»). Ἀντιλαμβάνεται πὼς ἐκεῖνο ποὺ ἐπείγει εἶναι νὰ κατατοπιστῇ σαφῶς πάνω στοῦ Κρητικὸ ζήτημα, δίχως ἀναβολή, ἡ κοινὴ γνώμη, τῆς Πρωτευούσης καὶ γενικώτερα τῆς ἐλευθέρως πατρίδας. Νὰ οἰκειωθῇ ἡ κοινὴ γνώμη τὸ λαὸ τῆς Κρήτης.

Τοὺς Κρητικούς τοὺς ἀκουγαν πολεμιστὲς καὶ τοὺς ἔδλεπαν πρόσφυγες. Καιρὸς ἦταν νὰ γνωρισθοῦν μὲ τὴ γῆ τους, ν' ἀνεθοῦν στὰ ψηλὰ βουνὰ μὲ τοὺς βοσκούς καὶ τὰ κοπάδια τους, νὰ σκύψουν στὸ χωράφι τους, νὰ μποῦν στὸ σπίτι τους, νὰρθοῦν στὸ γάμο καὶ στὸ ξόδι τους. Νὰ τοὺς γνωρίσουν πάνω στὸ νησί τους καὶ νὰ γνωρίσουν τὴν φύση καὶ τὴν ἱστορία τοῦ νησιοῦ μὲ πληροφορίες σαφεῖς καὶ συγκεκριμένες. Κι' ἔτσι νὰ προσδοκοῦν τὴν ΕΝΩΣΗ ὅχι μὲ ἀορί-

στους, άπροσώπους «άλυτρώτους αδελφούς», αλλά με ζωντανούς χειροπιαστούς ανθρώπους και γνώριμα χρώματα.

Τό έργο αυτό έπεσε κυρίως στον Κονδυλάκη. Και ήταν ο κατάλληλος.

Γεννήθηκε στην Ανατολική Κρήτη, έζησε και στην Δυτική και στην Κεντρική, στην ύπαιθρο και στις πόλεις. Είχε μελετήσει την γεωγραφία, την ιστορία και την μυθολογία της, όσο ήταν τότε δυνατό. Τό λαογραφικό της πλούτο και την ψυχή του λαού της δέν είχε ανάγκη νά τά μάθη, ήταν ο ίδιος τό παιδί της.

Έτσι έχουμε σειρά ελόκληρη κατατοπιστικά σημειώματα για όλες τις περιοχές της Κρήτης, διανθισμένη με σειρά πάλι από έπεισόδια επαναστατικά σέ μορφή διηγήματος. Δημοσιογραφικές έντυπώσεις και στιγμιότυπα. Άρθρα σέ έντονο ύφος επί ώρισμένων ζωτικών θεμάτων. Μελετήματα ιστορικά. Έχουμε στό λεξικό Μπάρτ και Χίρστ άρθρα σύντομα και σαφή. Έχουμε τόν πρώτο «Πατούχα» φορτωμένο ιστορία και λαογραφία' επίτηδες μάλιστα έν ψυχρῶ. Έχουμε ακόμα ευτράπελες και πικάντικες ιστορίες πού καθέννας θά αναγνωρίσει στή βάση τους τό λαϊκό ανέκδοτο.

Ό Κονδυλάκης και ήταν και έγινε ένσυνείδητα Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ.

Η Κύπρος δέν αξιώθηκε νάχη στην Αθήνα τέτοιο ένκπρόσωπον στην κρίσιμη ώρα.

Αυτή είναι ή περίπτωση Κονδυλάκη όπως αρχίζει νά ξεκαθαρίζει. Μένει ακόμα πολλή δουλειά. Νομίζουμε πως τό έργο αξίζει με τό παραπάνω την ύποσθήριξη και την φροντίδα κάθε Κρητικού.

Οι Κρήτες επιστήμονες, διδάσκαλοι, ιερείς, έμποροι, αγρότες διαβάζοντας τόν Κονδυλάκη θά πλουτίσουν και με πολύ ευχάριστο τρόπο τις γνώσεις των για την Κρήτη στους χρόνους της πάλης για την Έλευθερία.

Ό Κονδυλάκης έξακολουθεί και σήμερα νά τέρη. Είναι ισάξιος, αν όχι ανώτερος, από τους συγχρόνους του λογοτέχνες' ήδικήθη διότι δέν έμελετήθηκε. Συμφέρει τους Κρήτας νά αποκατασταθῆ, νά καταλάβῆ την θέση του στην Ιστορία και τά Γράμματα.

ΟΙ ΕΚΔΟΤΑΙ